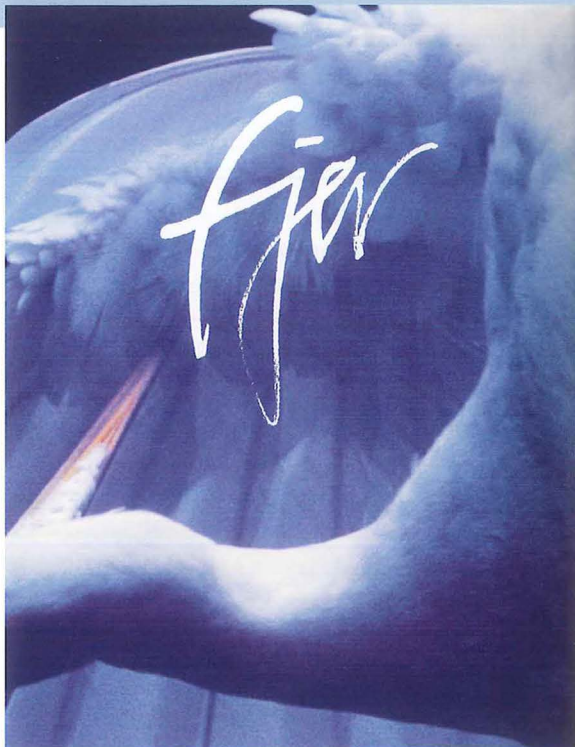

ANMELDELSE: FJER

Fjer, Tekst af Per Christiansen, Joakim Engel, Lotte Endsleff, Mikkel Høegh Post, Mikael Rothstein & Hanne Strager. 115 sider. Udgivet af Zoologisk Museum, København. ISBN 87-87519-63-1. Pris: 78 kr.

Vi ved alle hvad en fjer er, men hvor meget ved vi egentligt om fjer, når det kommer til stykket: hvordan dannes de? hvordan opstod de? Og hvad er de blevet brugt til gennem tiden. Disse spørgsmål er baggrunden for udstillingen 'Fjer – fra dino til dyne' på Zoologisk Museum i København, og nu har Zoologisk Museum udgivet en bog i forbindelse med udstillingen.

Fjer, som bogen kort og godt er kommet til at hedde, er en rigtig flot og

indbydende bog at se på. Bogen er trykt i stort format, måler 30 x 30 centimeter, i fuld farve på godt tykt papir. Det første der slår en, når man ser den, er at det mere ligner en kunstbog end en naturhistorisk bog. Bogen viser sig da også at favne ligeså bredt om emnet fjer, som udstillingen gør.

Bogen er delt op i tre hoveddele med hver sit overordnede tema skrevet af eksperter i de pågældende emner. Første del hedder 'Fjers evolution' og handler om selve oprindelsen af fjer, et emne der først indenfor de seneste 10 år for alvor er blevet klarlagt. Her ser vi både med billeder af fossiler samt med livagtige rekonstruktioner eksempler på, hvordan de små og mellemstore rovdinosaurer har set ud med fjer på kroppen. Vi hører, hvordan fjer først opstod som isolering hos rovdinosaurerne og først senere blev videreudviklet til flyvning. Særligt interessant er det, at de første til at flyve ved hjælp af fjer ikke var fuglene, men derimod den fælles forfader til både

fuglene og dromaeosaurerne. Det er den gruppe af rovdinosaurer, der i dag regnes for at være fuglenes nærmeste slægtninge. Hvor fuglene så fortsatte med at videreudvikle flyvningen, udviklede dromaeosaurerne sig til større flugtløse fjerklædte rovdyr, hvor slægter som *Velociraptor* og *Deinonychus* er de mest kendte.

Anden del hedder 'Fugle og fjer' og gennemgår det utrolige spekter af form, farver og funktion fugle gennem tiden har udviklet i deres fjer. Lige fra camouflagesfarver, der gør dem næsten usynlige mod baggrunden, til enorme ekstravagante farvestrålende fjer, der udelukkende er skabt til at gøre indtryk på hunnerne, og som i det daglige liv som fugl må være til enormt besvær.

Sidste del hedder 'Fjer i kulturhistorien' og handler om menneskets brug af fjer gennem tiden, lige fra eksklusivt pynt i dyre damehatter til rituelle fjerprydelser hos gamle religioner, fjers anvendelse som betalingsmiddel i tidligere civilisationer til moderne industriel udnyttelse af fjer. Desuden gives også historien bag den klassiske afstraffelse, at blive dypet i tjære og rullet i fjer. Og således kommer bogen hele vejen rundt om udstillingens tema fra dino til dyne.

Bogen er skrevet i et sprog, så alle kan være med. Der jo er tale om en bog, der skal nå ud til alle, og som også skal fungere som udstillingskatalog på Zoologisk Museum. Hver sektion er gennemillustreret med flotte farvefotografier i stor størrelse, der gør bogen til en nydelse at bladere i. Samtidig er teksten delt op i mindre separate afsnit om hvert sit emne, hvilket gør det nemt at slå op, hvis der er noget specielt, man vil vide.

Dog har der på trods af det flotte og gennearbejdede layout sneget sig enkelte små fejl ind. Eksempelvis ses i en figur, der skal vise en enkelt fossil fjer, den komplette hale af et *Archaeopteryx*-eksemplar tydeligt med halehvirvler og det hele.

Der er flere gode grunde til at købe 'Fjer'. For det første er det en rigtig flot bog, og hvis man er interesseret i fuglenes og fjerens oprindelse, så er det rent faktisk den eneste letforståelige dansksprogede fremstilling på markedet i øjeblikket, der behandler udviklingen fra rovdinosaur til fugl. Sidst men ikke mindst er bogens pris på kun 78 kroner et godt argument for at have den liggende på kaffebordet.

Jesper Milån